

УДК 793.31:001.895

*Ірина МОСТОВА, кандидат
мистецтвознавства, декан факультету
хореографічного мистецтва Харківської
державної академії культури*

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО СОФТ-ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАДЛЯ АНАЛІЗУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТВОРУ

У тезах наукової доповіді розглянуто специфіку впровадження інноваційного софт-забезпечення в методіку фіксації хореографічного твору та подальшого аналізу, з використанням міждисциплінарних методів та підходів. Окреслено спектри використання програмних інструментів у процесі збереження та популяризації зразків танцювального фольклору.

Ключові слова: *народний танець, методи фіксації танцю, інноваційні технології у хореографії.*

Прискорені процеси глобалізації та цифровізації науково середовища поступово підкорюють хореографічні терени. Намагаючись зберегти автентичність та реальність народного танцю, все ж таки слід звернути увагу на ті позитивні надбання, які допоможуть удосконаленню методології дослідження та збереження зразків русти кального хореографічного мистецтва. Така інноваційна методологія стане у нагоді у тих виняткових випадках, коли дослідження народного танцю звичними методами неможливе через відсутність чіткого опису рухів та композиції.

Нещодавно, науковій спільноті було запропоновано використання методу квантитативного аналізу хореографічного твору. Даний метод спирається на математичний квантитативний аналіз та квантитативний аналіз лінгвістичного твору. Незважаючи на певну формалізованість та фрагментарність у підході до вивчення об'єкту, даний метод максимально об'єктивно оцінює кількісні показники, а також спирається лише на фактологічні дані у дослідженні. Також, слід підкреслити значну об'єктивність в отриманні кінцевих результатів дослідницького процесу, що виключає суб'єктивне тлумачення хореографічного твору критиком та використання понять «подобається», «не подобається» [1, с. 278].

Метод квантитативного аналізу хореографічного опусу було розроблено та запропоновано Н. Саргсян. Принципи його застосування під час аналізу форм класичного танцю представлені в її наукових статтях «О квантитативний метод аналізу хореографічних і музичних елементів (на прикладі музично-кінетографічних партитур С. С. Джуджева та С. С. Лісіціан)», «Методи аналізу хореографічного опусу засобами термінів, що використовуються у музикознавстві» [3, с. 239-240]. Отже, застосування методу квантитативного аналізу хореографічної партитури спирається на її співставлення з музичною партитурою та аналіз особливостей послідовності хореографічних рухів. Під час аналізу фіксованого нотного та рухового запису виводиться формула послідовності рухів, так звана «танцювальна стопа», що підлягає безпосередньо подальшому аналізу. Хореографічна стопа виводиться способом підрахування

співвідношення та послідовності коротких та довгих складів-рухів, що співпадають з музичною стопою. Фіксований музичний та хореографічний матеріал майже унеможлиблює додавання до аналізу суб'єктивного бачення критика, що ґрунтується на його світогляді або життєвому досвіді. Сформульована хореографічна стопа з математичною точністю фіксує кількісні та якісні показники руху, а використання найдосконаліших систем фіксації рухів дозволяє схарактеризувати рух з позиції особливостей його виконання у часі та просторі та визначити його амплітуду.

Важливим етапом у підготовці до квантитативного аналізу хореографічного твору є процес створення запису танцю, що ґрунтується на використанні знакових систем. Через активний розвиток програмного забезпечення у різних галузях мистецтва спрощується процес створення кінетограм (хореографічних партитур). Старт удосконалення даних комп'ютерних програм європейськими розробниками інтелектуального програмного забезпечення датується 1987 роком, коли стала необхідність спростити та прискорити процес створення запису танцю. На початку фундації інтелектуальних розробок у даній галузі було запатентовано три програми, що прискорювали креслення кінетограм, переносили їх з паперового вигляду у цифровий. Програми мали певні недоліки, що потребували скорішого усунення: інтерфейс програм був незручним та складним у використанні, унеможлилювалось додавання нових символів, лише дві програми працювали на базі операційної системи Microsoft Windows. Протягом років програмне забезпечення удосконалювалось, задовольняючи сучасні потреби авторів у прискореній фіксації складних хореографічних творів. Найсучасніша програма LabaNotator 1.7.0. (Labanotation graphics edition), працює на базі операційної системи Microsoft Windows, дозволяє редагувати існуючі та додавати нові символи, створювати декілька шарів символів, які можна потім відділяти, переміщувати та зручно редагувати; програма має багатомовний інтерфейс (англійська, німецька, хорватська, словенська). Теоретична частина програми була розроблена на основі системи запису танцю Р. Лабана [4]. Для операційної системи Macintosh також функціонує досить досконала програма, створена на теоретичних розробках Р. Лабана, програма Laban Writer 4.7.2. Програма налічує більше 700 символів, має диференціацію частин тіла, позначення напрямів руху, рівні та типи рухів, а також способи позначення їхньої тривалості.

Завдяки використанню інноваційних інтелектуальних програм та використанню методу квантитативного аналізу уможлиблюється концептуалізація авторського стилю під час аналізу хореографічного твору, підтвердження приналежності танцю до виду, жанру, стилю та певної форми, аналіз відповідності драматургії хореографічного твору до драматургії музики [2, с. 279].

Підводячи підсумки, слід зазначити, що критерії аналізу хореографічних творів, що були розроблені протягом часу видатними дансологам та практиками хореографічного мистецтва, можуть отримувати розвиток через використання інноваційних технологій. Враховуючи вироблені методи аналізу твору, що вже стали фундаментальними, можливо привнести додаткову аргументацію, спираючись на досвід математичної, музичної та лінгвістичної методології. Поєднання інноваційних технологій з методиками, що враховують кількісні та якісні показники танцю, уможлиблює проведення аналізу хореографічного твору на новому більш доказовому рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мостова І. С., Янина-Ледовська Є. В., Семенова Н. М. An analysis of a choreographic work: fundamental and innovative methodology Revista Amazonia Investiga. 2022. № 11(49). P. 277–284.
2. Мостова І. С. Художньо-мистецькі аспекти ідентифікації народних танців Слобожанщини в контексті соціокультурного розвитку регіону : дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.04. Харків, 2019. 200 с.
3. Саргсян Н. Г. Методы анализа хореографического опуса посредством терминов, применяемых в музыкознании. *Գանժեղ. Գիտական հոդվածները ժողովածու*. № 4. 2015. С. 236–248.
4. Preston-Danlop, V., & Sanchez-Colberg, A. Dance and the performative. A choreological perspective – Laban and beyond. London: Verve publishing. 2002.